

Figuur 1. Het voltallige excursiegezelschap, met (deels) coronakapsel (foto Jeroen Fokker)

Bargerveen op herhaling – 10-12 september 2021

Oscar Vorst, Frank van Nunen, Ruud Jansen,
Cor van de Sande, Ton de Goeij, Thijmen Breeschoten,
Albert Dees, Jan Wieringa, Aglaia Bouma, Ad Littel,
Gert van Ee, Barend van Maanen & Anton Threels

Vijfentwintig jaar geleden, in het weekend van 6-8 september 1996, inventariseerden we met de Sektie de keverfauna van het Bargerveen. Het verslag van die excursie is te vinden in Vorst et al. (1998). De huidige excursie was dus een herhalingsoefening, en een vergelijking tussen beide inventarisaties is daarmee onvermijdelijk. Ja, ook toen deden we er een ruim jaar over om alle gegevens tot een verslag te verwerken. Toentertijd waren er 23 deelnemers, nu slechts 17. Het aantal personen dat soortenlijstjes aanleverde was met 13 wel veel hoger dan de 6 uit 1996.

De tweede alinea uit het oude verslag is ook nu weer van toepassing: ‘Hoewel het eigenlijke hoogveengebied niet bijzonder rijk te noemen is aan keversoorten en ook de dichtheden niet altijd even hoog zijn werd er toch een aanzienlijk aantal soorten gevonden. Een behoorlijk aantal van deze soorten, vooral de fytofagen, is gevangen aan de randen van het gebied, in ruderale terreinen en wegbermen. Het eigenlijke hoogveengebied is namelijk uitgesproken arm aan planten.’

Figuur 2. Inspectie van een verdronken berk, vindplaats van onder meer Tachyta nana, Sepedophilus bipunctatus, Ampedus pomonae en Enicmus fungicola (foto Jeroen Fokker)

In totaal werden er 471 soorten waargenomen, waarvan er 38 nieuw voor de provincie Drenthe waren ten opzichte van de catalogus van Vorst (2010). Daarnaast werden er 14 soorten voor het eerst weer na het peiljaar 1966 in de provincie waargenomen. Voor de snuitkever *Lepyrus capucinus* was het zelfs de eerste Nederlandse waarneming sinds 1964. De soort die zich zowel op wilgen als op Rosaceae zou ontwikkelen was al wel bekend uit de provincie Drenthe.

Figuur 3. Recent gegraven plas met nog kale zand-oever, biotoop van Omophron limbatum, Chaetarthria similis en Pelenomus velaris (foto Jeroen Fokker)

Tijdens de excursie in 1996 werden ‘slechts’ 359 soorten waargenomen, beduidend minder dan bij de huidige inventarisatie. Dit verschil hoeft natuurlijk niet het gevolg te zijn van een werkelijke toename van het aantal in het terrein aanwezige soorten. Veeleer zal dit veroorzaakt worden door het verschil in onderzoeksintensiteit in combinatie met de toegenomen ervaring van de meeste deelnemers. Interessanter is het om te kijken naar de soortensamenstelling. Zo werden er op beide excursies tezamen 614 soorten waargenomen,

waarvan 216 bij beide gelegenheden. Van de 359 soorten uit 1996 werden er dus 143 niet in 2021 gezien, omgekeerd werden 255 soorten juist alleen dat jaar verzameld.

Informatiever dan de aantallen zijn de soorten die het verschil maken. Die verschillen reflecteren mogelijk reële veranderingen in de keverfauna van het gebied, al kunnen ze ook veroorzaakt worden door verschillen in de locaties en biotopen die tijdens beide excursies werden bemonsterd. Zo werd in 1996 in een geitenstal bemonsterd, hetgeen een aantal specifieke soorten opleverde als *Gnathoncus communis*, *Cratarea suturalis*, *Ptinus fur* en *Mycetaea subterranea*, die geen van alle terug-

Figuur 4. Op zoek naar *Stenus kiesewetteri* in het kletsnatte veen (foto Jeroen Fokker)

gevonden werden. Ook werden er toen fuiken met lever in een veenplas geplaatst waarmee onder meer *Dytiscus circumflexus* en de typische veen- en venbewoner *D. lapponicus* werd gevangen. Nu werd er niet met fuiken gewerkt en ontbreken *Dytiscus*-soorten geheel op het lijstje. Omgekeerd werd er nu door meerdere deelnemers uitgebreid verzameld in koemest, onder meer nabij de Schaapskooi. Tezamen resulteerde dat in 74 soorten waarvan een aanzienlijk deel ook daadwerkelijk gebonden is aan mest, voornamelijk kortschildkevers (28 soorten), bladsprietkevers (14 soorten) en spinnende waterkevers (8 soorten). Hieronder zitten een aantal zeldzamere soorten zoals de kortschildkevers *Atheta inquinula*, *Coprothassa melanaria*, *Philonthus concinnus* en *Ph. spinipes* en de bladspriet *Aphodius ictericus*. Van deze 74 soorten werden het merendeel (48 soorten) niet in 1996 gezien toen er niet zo uitgebreid in mest gezocht werd. De vier genoemde kortschilden kenden daarnaast ook een zuidelijke verspreiding en hebben zich pas de afgelopen 25 jaar in het noorden van het land gevestigd.

Figuur 5. Kletsnatte veenmos vegetatie (foto Jeroen Fokker)

Tijdens beide excursies werd uitgebreid verzameld in meer of minder karakteristieke veenbiotopen zoals grote en kleinere veenplassen, verlandingszones met pitrus- en veenmosvegetaties en broekbossen. Typische bewoners van deze veenbiotopen s.l. lenen zich daardoor beter voor een vergelijking. Een grove classificatie levert zo'n vijftig soorten op die in meer of mindere mate aan veen- en heidebiotopen gebonden zijn. Daarvan werden, naast de bovengenoemde *Dytiscus*

lapponicus, de volgende soorten alleen in 1996 waargenomen: de waterroofkever *Nartus grapii*, loopkevers *Carabus clatratus*, *C. nitens*, *Agonum sexpunctatum* en *Trichocellus placidus*, de spinnende waterkevers *Berosus signaticollis* en *B. luridus*, de kortschilden *Acidota crenata*, *Philhygra arctica*, *Stenus providus*, *S. geniculatus*,

Philonthus nigrita, *Quedius boopoides* en *Xantholinus gallicus*, de pilkever *Cytilus sericeus*, en de snuitkever *Micrelus ericae*. Tegen de 17 soorten die niet meer werden waargenomen stonden 12 soorten die slechts tijdens de recente inventarisatie werden aangetroffen: de waterroofkever *Hygrotus novemlineatus*, de loopkevers *Poecilus lepidus* en *Anisodactylus nemorivagus*, de kortschilden *Stenus gallicus*, *Staphylinus erythropterus* en *Acylophorus wagenschieberi*, de pilkevers *Morychus aeneus* en *Curimopsis nigrita*, de lieveheersbeestjes *Exochomus nigromaculatus*, *Coccinella hieroglyphica* en *Oenopia impustulata* en het haantje *Lochmaea suturalis*. Ondanks de geringere onderzoeksintensiteit werden er bij de excursie in 1996 dus vijf soorten meer waargenomen. Dit lijkt op een afname van het aantal typische veen- en heide-soorten in het Bargerveen te duiden.

Van de aan oeverzwaluwnesten gebonden kortschild *Haploglossa nidicola* werd een enkel verdwaald exemplaar verzameld aan een oever. Vermeldenswaardig is ook de vondst van meerdere exemplaren van de zeldzame spiegelkever *Margarinotus bipustulatus*: een soort die na decennia van afwezigheid de laatste jaren weer vaker in het noorden van het land wordt aangetroffen.

Literatuur

- VORST, O., CUPPEN J., HEIJERMAN, TH., NUNEN F. VAN, RENNER, K, BERG, K VAN DE, 1998. Excursieverslag Bargerveen. Sektie Everts Info 39: 3-8.
 VORST, O. (ed.), 2010. Catalogus van de Nederlandse kevers (Coleoptera). Monografieën van de Nederlandse Entomologische Vereniging 11.

Lijst van aangetroffen keversoorten tijdens de excursie naar het Bargerveen, 10-12 september 2021, met in totaal 471 soorten. De gebruikte afkortingen voor de waarnemers: AD = Albert Dees, AL = Ad Littel, AT = Anton Threels, BM = Barend van Maanen, CS = Cor van de Sande, FN = Frank van Nunen, GE = Gert van Ee, JW = Jan Wieringa (en deels ook Aglaia Bouma), OV = Oscar Vorst, RJ = Ruud Jansen, TB = Thijmen Breeschoten, TG = Ton de Goeij, Div = meer dan drie waarnemers. Codering voor nieuwe provincievondsten: ^{DR} = nieuw voor de provincie Drenthe, ^{dr} = voor het eerst sinds 1967 in de provincie Drenthe, ^{NL} = eerste Nederlandse vondst sinds 1967.

GYRINIDAE - schrijvertjes		<i>Hydroporus umbrosus</i> (Gyll.)	Div
<i>Gyrinus marinus</i> Gyll.	CS FN RJ	<i>Hydroporus tristis</i> (Payk.)	Div
HALIPLIDAE - watertreders		<i>Hydroporus gyllenhalii</i> Schdte.	Div
<i>Haliphus flavicollis</i> Sturm	GE	<i>Hydroporus erythrocephalus</i> (L.)	Div
NOTERIDAE - diksprietwaterkevers		<i>Hydroporus obscurus</i> Sturm	Div
<i>Noterus clavicornis</i> (Deg.)	GE RJ	<i>Hydroporus planus</i> (F.)	FN RJ
<i>Noterus crassicornis</i> (Müll.)	Div	<i>Hydroporus pubescens</i> (Gyll.)	Div
PAELOBIIDAE - pieptorren		<i>Hydroporus melanarius</i> Sturm	AD FN
<i>Hygrobia hermanni</i> (F.)	GE	<i>Hydroporus neglectus</i> Schm.	AD FN
DYTISCIDAE - waterroofkevers		<i>Agabus bipustulatus</i> (L.)	Div
<i>Liopterus haemorrhoidalis</i> (F.)	AD FN RJ	<i>Agabus sturmii</i> (Gyll.)	FN
<i>Laccophilus minutus</i> (L.)	CS GE RJ	<i>Agabus congenger</i> (Thunb.)	Div
<i>Hydrovatus cuspidatus</i> (Kunze)	CS	<i>Agabus labiatus</i> (Brahm)	OV
<i>Bidessus unistriatus</i> (Goeze)	FN	<i>Ilybius guttiger</i> (Gyll.)	OV
<i>Hydroglyphus geminus</i> (F.)	Div	<i>Ilybius aenescens</i> Thoms.	CS FN RJ
<i>Hygrotus impressopunctatus</i> (Schall.)	CS FN	<i>Rhantus suturellus</i> (Harr.)	FN RJ
<i>Hygrotus novemlineatus</i> (Steph.)	FN	<i>Colymbetes fuscus</i> (L.)	CS GE RJ
<i>Hygrotus inaequalis</i> (F.)	Div	<i>Hydaticus seminiger</i> (Deg.)	FN
<i>Hygrotus decoratus</i> (Gyll.)	OV RJ	<i>Graphoderus zonatus</i> (Hoppe)	GE RJ
<i>Hyphydrus ovatus</i> (L.)	CS	<i>Graphoderus cinereus</i> (L.)	CS RJ
<i>Hydroporus scalesianus</i> Steph.	AD CS FN	<i>Acilius canaliculatus</i> (Nicol.)	FN
<i>Hydroporus angustatus</i> Sturm	FN RJ		

CARABIDAE - loopkevers

<i>Omophron limbatum</i> (F.)	Div
<i>Carabus granulatus</i> L.	OV
<i>Leistus terminatus</i> (Panz.)	CS
<i>Nebria brevicollis</i> (F.)	Div
<i>Nebria salina</i> Frm. & Lb.	Div
<i>Notiophilus aquaticus</i> (L.)	RJ
<i>Notiophilus palustris</i> (Duft.)	CS GE
<i>Notiophilus germiny</i> Fauv.	RJ
<i>Notiophilus substriatus</i> Wtrh.	OV
<i>Notiophilus biguttatus</i> (F.)	AL TB TG
<i>Cicindela hybrida</i> L.	CS
<i>Loricera pilicornis</i> (F.)	AL TB TG
<i>Elaphrus riparius</i> (L.)	CS RJ TG
<i>Clivina fossor</i> (L.)	FN
<i>Dyschirius thoracicus</i> (Rossi)	FN OV TG
<i>Dyschirius tristis</i> Steph.	CS FN RJ
<i>Dyschirius globosus</i> (Hbst.)	CS OV RJ
<i>Trechus obtusus</i> Er.	RJ

Figuur 6. *Tachyta nana* (foto Tim Faasen)

^{DR} <i>Tachyta nana</i> (Gyll.)	OV
<i>Bembidion lampros</i> (Hbst.)	Div
<i>Bembidion obliquum</i> Sturm	Div
<i>Bembidion bruxellense</i> Wesm.	TB
<i>Bembidion femoratum</i> Sturm	Div
<i>Bembidion quadrimaculatum</i> (L.)	Div
<i>Bembidion doris</i> (Panz.)	CS OV
<i>Bembidion articulatum</i> (Panz.)	Div
<i>Poecilus lepidus</i> (Leske)	TB TG
<i>Poecilus versicolor</i> (Sturm)	CS FN TG
<i>Pterostichus strenuus</i> (Panz.)	CS OV
<i>Pterostichus diligens</i> (Sturm)	TG
<i>Pterostichus vernalis</i> (Panz.)	RJ
<i>Pterostichus minor</i> (Gyll.)	TB TG
<i>Pterostichus quadrifoveolatus</i> Letzn.	TG
<i>Olisthopus rotundatus</i> (Payk.)	CS FN RJ
<i>Oxypselaphus obscurus</i> (Hbst.)	Div
<i>Agonum muelleri</i> (Hbst.)	JW
<i>Agonum gracile</i> Sturm	Div
<i>Agonum fuliginosum</i> (Panz.)	FN OV
<i>Agonum thoreyi</i> Dej.	FN OV RJ
<i>Calathus fuscipes</i> (Goeze)	RJ TG
<i>Calathus erratus</i> (Sahlb.)	FN OV
<i>Calathus melanocephalus</i> (L.)	Div
<i>Calathus cinctus</i> Motsch.	Div
<i>Amara kult</i> Fass.	CS OV
<i>Amara communis</i> (Panz.)	FN GE

<i>Amara aenea</i> (Deg.)	TG
<i>Amara spreta</i> Dej.	TG
<i>Amara bifrons</i> (Gyll.)	CS RJ
<i>Amara fulva</i> (Müll.)	OV
<i>Amara apricaria</i> (Payk.)	FN RJ TB
<i>Amara aulica</i> (Panz.)	CS FN RJ
<i>Anisodactylus binotatus</i> (F.)	Div
<i>Anisodactylus nemorivagus</i> (Duft.)	AL TG
<i>Harpalus rufipes</i> (Deg.)	Div
<i>Harpalus affinis</i> (Schrank)	OV
<i>Harpalus distinguendus</i> (Duft.)	FN TB TG
<i>Harpalus latus</i> (L.)	RJ
<i>Stenolophus teutonius</i> (Schrank)	RJ
<i>Stenolophus mixtus</i> (Hbst.)	FN
<i>Acupalpus flavicollis</i> (Sturm)	Div
<i>Acupalpus brunneipes</i> (Sturm)	CS
<i>Acupalpus parvulus</i> (Sturm)	Div
<i>Acupalpus dubius</i> Schilsky	FN OV RJ
<i>Acupalpus exiguus</i> Dej.	OV
<i>Bradycellus ruficollis</i> (Steph.)	OV RJ
<i>Bradycellus harpalinus</i> (Serv.)	Div
<i>Trichocellus placidus</i> (Gyll.)	OV
<i>Oodes helopioides</i> (F.)	TB
^{DR} <i>Panagaeus bipustulatus</i> (F.)	RJ
<i>Demetrius imperialis</i> (Germ.)	RJ
<i>Paradromius linearis</i> (Ol.)	Div
<i>Dromius quadrimaculatus</i> (L.)	AT
<i>Philorhizus melanocephalus</i> (Dej.)	Div
<i>Syntomus foveatus</i> (Geoffr.)	TG
<i>Syntomus truncatellus</i> (L.)	CS FN RJ
HYDROPHILIDAE - spinnende waterkevers	
<i>Helophorus brevipalpis</i> Bed.	Div
<i>Helophorus flavipes</i> (F.)	CS FN
<i>Helophorus obscurus</i> Muls.	CS RJ
^{DR} <i>Chaetarthria similis</i> Woll.	FN OV
<i>Anacaena limbata</i> (F.)	CS FN
<i>Anacaena lutescens</i> (Steph.)	Div
<i>Laccobius minutus</i> (L.)	Div
<i>Helochares lividus</i> (Forst.)	FN
<i>Helochares punctatus</i> Shp.	Div
<i>Enochrus ochropterus</i> (Marsh.)	AL OV
<i>Enochrus affinis</i> (Thunb.)	Div
<i>Enochrus coarctatus</i> (Gredl.)	Div
<i>Cymbiodyta marginellus</i> (F.)	FN
<i>Hydrobius fuscipes</i> (L.)	Div
<i>Coelostoma orbiculare</i> (F.)	Div
<i>Cercyon ustulatus</i> (Preysl.)	CS FN

Figuur 7. *Cercyon sternalis* (foto Tim Faasen)

<i>Cercyon melanocephalus</i> (L.)	BM FN OV
^{dr} <i>Cercyon bifenestratus</i> Küst.	FN OV
<i>Cercyon lateralis</i> (Marsh.)	OV
<i>Cercyon quisquilius</i> (L.)	AL BM GE
<i>Cercyon pygmaeus</i> (Ill.)	BM FN OV
<i>Cercyon convexiusculus</i> Steph.	AD CS FN
^{DR} <i>Cercyon sternalis</i> (Shp.)	CS
<i>Megasternum concinnum</i> (Marsh.)	Div
<i>Cryptopleurum minutum</i> (F.)	BM FN OV
<i>Sphaeridium bipustulatum</i> F.	Div
<i>Sphaeridium scarabaeoides</i> (L.)	TG
<i>Sphaeridium lunatum</i> F.	FN OV TG
HISTERIDAE - spiegelkevers	
^{dr} <i>Margarinotus bipustulatus</i> (Schrank)	AT RJ TB
<i>Margarinotus carbonarius</i> (Hoffm.)	Div
<i>Margarinotus brunneus</i> (F.)	RJ
HYDRAENIDAE - waterkruipers	
<i>Hydraena testacea</i> Curt.	CS RJ
<i>Ochthebius minimus</i> (F.)	CS
PTILIIDAE - veervleugelkevers	
<i>Nephanes titan</i> (Newm.)	OV
<i>Acrotrichis grandicollis</i> (Mannh.)	FN OV
<i>Acrotrichis sericans</i> (Heer)	OV
<i>Acrotrichis dispar</i> (Matth.)	OV
<i>Acrotrichis atomaria</i> (Deg.)	CS OV RJ
<i>Acrotrichis henrici</i> (Matth.)	FN OV RJ
<i>Acrotrichis fascicularis</i> (Hbst.)	OV RJ
LEIODIDAE - truffelkevers	
<i>Anisotoma humeralis</i> (Hbst.)	CS
<i>Agathidium laevigatum</i> Er.	FN
<i>Nargus velox</i> (Sp.)	OV
<i>Sciodrepoides watsoni</i> (Sp.)	JW
SCYDMAENIDAE - valse knotskevers	
<i>Stenichnus scutellaris</i> (Müll. & Kunze)	CS JW
<i>Euconnus rutilipennis</i> (Müll. & Kunze)	OV
SILPHIDAE - aaskevers	
<i>Phosphuga atrata</i> (L.)	OV RJ
<i>Nicrophorus vespilloides</i> Hbst.	GE JW
<i>Nicrophorus vespillo</i> (L.)	JW
STAPHYLINIDAE - kortschildkevers	
<i>Phyllodrepa ioptera</i> (Steph.)	OV
<i>Phyllodrepa gracilicornis</i> (Frm. & Lb.)	CS RJ
<i>Anthobium atrocephalum</i> (Gyll.)	RJ
<i>Lesteva sicula heeri</i> Fauv.	CS OV
^{DR} <i>Metopsia chypeata</i> (Müll.)	JW
<i>Megarthritis denticollis</i> (Beck)	OV
<i>Proteinus ovalis</i> Steph.	RJ
<i>Proteinus atomarius</i> Er.	OV
<i>Proteinus laevigatus</i> Hochh.	Div
<i>Rybaxis longicornis</i> (Leach)	OV
<i>Fagniezia impressa</i> (Panz.)	CS FN OV
<i>Phloeocharis subtilissima</i> Mannh.	OV
<i>Ischnosoma splendidum</i> (Grav.)	CS
<i>Lordithon thoracicus</i> (F.)	OV
<i>Sepedophilus marshami</i> (Steph.)	OV
<i>Sepedophilus bipunctatus</i> (Grav.)	OV
<i>Tachyporus obtusus</i> (L.)	Div
<i>Tachyporus hypnorum</i> (F.)	CS OV RJ
<i>Tachyporus chrysomelinus</i> (L.)	OV RJ TG
<i>Tachyporus dispar</i> (Payk.)	FN OV
<i>Tachyporus transversalis</i> Grav.	OV

^{DR} <i>Cilea silphoides</i> (L.)	FN OV
^{DR} <i>Aleochara intricata</i> Mannh.	OV
<i>Aleochara bipustulata</i> (L.)	RJ
<i>Tinotus morion</i> (Grav.)	FN OV
<i>Oxypoda haemorrhoea</i> (Mannh.)	RJ
<i>Thiasophila angulata</i> (Er.)	FN
^{dr} <i>Haploglossa nidicola</i> (Fairm.)	CS
^{dr} <i>Dinarda dentata</i> (Grav.)	OV

Figuur 8. *Tachyusa constricta* (foto Tim Faasen)

^{DR} <i>Tachyusa constricta</i> Er.	CS FN
^{DR} <i>Tachyusa coarctata</i> Er.	CS FN RJ
^{DR} <i>Atheta inquinula</i> (Grav.)	OV
<i>Atheta sordidula</i> (Er.)	OV
<i>Atheta laticollis</i> (Steph.)	CS OV RJ
<i>Atheta sodalis</i> (Er.)	CS
<i>Atheta gagatina</i> (Baudi)	CS OV
<i>Atheta macrocera</i> (Thoms.)	FN OV
<i>Atheta longicornis</i> (Grav.)	OV
<i>Atheta atramentaria</i> (Gyll.)	CS FN OV
^{DR} <i>Atheta aeneicollis</i> (Shp.)	Div
<i>Alianta incana</i> (Er.)	FN
<i>Trichiusa immigrata</i> Lohse	OV
<i>Dinaraea angustula</i> (Gyll.)	OV
<i>Dinaraea aequata</i> (Er.)	RJ
<i>Nehemitropia lividipennis</i> (Mannh.)	OV
<i>Acrotona aterrima</i> (Grav.)	OV
^{DR} <i>Acrotona benicki</i> (Allen)	OV
<i>Acrotona fungi</i> (Grav.)	Div
<i>Acrotona amplicollis</i> (Muls. & R.)	CS OV
^{DR} <i>Coprothassa melanaria</i> (Mannh.)	OV
<i>Drusilla canaliculata</i> (F.)	JW
<i>Hygronoma dimidiata</i> (Grav.)	OV
<i>Myllaena dubia</i> (Grav.)	OV
<i>Myllaena intermedia</i> Er.	Div
<i>Gymnusa brevicollis</i> (Payk.)	FN
<i>Scaphisoma agaricinum</i> (L.)	AL
<i>Scaphisoma assimile</i> Er.	OV
<i>Carpelimus rivularis</i> (Motsch.)	CS FN RJ
<i>Carpelimus lindrothi</i> (Palm)	CS FN
<i>Carpelimus corticinus</i> (Grav.)	FN OV
^{DR} <i>Carpelimus zealandicus</i> (Shp.)	OV
^{dr} <i>Carpelimus pusillus</i> (Grav.)	FN
<i>Bledius gallicus</i> (Grav.)	FN RJ
^{DR} <i>Oxytelus piceus</i> (L.)	Div
<i>Anotylus rugosus</i> (F.)	FN OV
<i>Anotylus tetracarlinatus</i> (Block)	OV
^{dr} <i>Platystethus cornutus</i> (Grav.)	CS FN RJ

<i>Stenus comma</i> Lec.	Div
^{DR} <i>Stenus gallicus</i> Fauv.	CS
<i>Stenus lustrator</i> Er.	OV
<i>Stenus clavicornis</i> (Scop.)	RJ TG
<i>Stenus boops</i> Ljungb	Div
<i>Stenus melanarius</i> Steph.	OV
<i>Stenus canaliculatus</i> Gyll.	FN OV
<i>Stenus nitens</i> Steph.	FN
<i>Stenus brunnipes</i> Steph.	TG
<i>Stenus latifrons</i> Er.	CS FN OV
<i>Stenus fulvicornis</i> Steph.	OV
<i>Stenus solutus</i> Er.	RJ
<i>Stenus cindeloides</i> (Schall.)	CS FN OV
<i>Stenus kiesenwetteri</i> Rosh.	Div
<i>Stenus nitidiusculus</i> Steph.	AD OV
<i>Stenus impressus</i> Germ.	Div
<i>Stenus palustris</i> Er.	OV
<i>Euaesthetus ruficapillus</i> (Lac.)	CS OV
<i>Euaesthetus laeviusculus</i> Mannh.	FN OV
<i>Paederus riparius</i> (L.)	Div
^{DR} <i>Astenus gracilis</i> (Payk.)	JW
<i>Rugilus erichsonii</i> (Fauv.)	Div
<i>Scopaeus laevigatus</i> (Gyll.)	CS FN RJ
<i>Tetartopeus terminatus</i> (Grav.)	Div
<i>Lathrobium brunnipes</i> (F.)	RJ
<i>Ochtheophilum fracticorne</i> (Payk.)	Div
<i>Erichsonius cinerascens</i> (Grav.)	OV RJ
<i>Philonthus debilis</i> (Grav.)	FN
^{DR} <i>Philonthus concinnus</i> (Grav.)	OV
<i>Philonthus tenuicornis</i> Muls. & R.	FN OV RJ
<i>Philonthus cognatus</i> Steph.	Div
^{DR} <i>Philonthus spinipes</i> Shp.	OV
<i>Philonthus carbonarius</i> (Grav.)	FN
<i>Philonthus cruentatus</i> (Gm.)	FN OV
<i>Philonthus varians</i> (Payk.)	Div
<i>Philonthus quisquiliarius</i> (Gyll.)	CS FN RJ

Figuur 7. *Phacophallus parumpunctatus*, nieuw voor Drenthe (foto Tim Faasen)

<i>Philonthus sanguinolentus</i> (Grav.)	RJ
<i>Philonthus marginatus</i> (Müll.)	FN
<i>Bisnius sordidus</i> (Grav.)	OV
<i>Gabrius breviventer</i> (Sperk)	CS
<i>Gabrius appendiculatus</i> Shp.	RJ
^{DR} <i>Ocypus olens</i> (Müll.)	Div
<i>Ocypus brunnipes</i> (F.)	FN
<i>Tasgius morsitans</i> (Rossi)	RJ
<i>Tasgius globulifer</i> (Geoffr.)	FN
^{dr} <i>Staphylinus erythropterus</i> L.	OV

<i>Quedius cruentus</i> (Ol.)	RJ
<i>Quedius mesomelinus</i> (Marsh.)	CS
<i>Quedius molochinus</i> (Grav.)	CS OV
<i>Quedius semiaeneus</i> (Steph.)	CS FN
<i>Acylophorus wagenschieberi</i> Kiesw.	TG
^{DR} <i>Phacophallus parumpunctatus</i> (Gyll.)	OV
<i>Gyrophypnus fracticornis</i> (Müll.)	OV
<i>Xantholinus longiventris</i> Heer	CS OV RJ
GEOTRUPIDAE - mesttorren	
<i>Geotrupes spiniger</i> (Marsh.)	OV TB TG
SCARABAEIDAE - bladsprietkevers	
<i>Aphodius fossor</i> (L.)	GE OV TB
<i>Aphodius haemorrhoidalis</i> (L.)	OV TB TG
<i>Aphodius rufipes</i> (L.)	Div
<i>Aphodius pusillus</i> (Hbst.)	OV
<i>Aphodius distinctus</i> (Müll.)	Div
<i>Aphodius contaminatus</i> (Hbst.)	BM FN TB
<i>Aphodius sphacelatus</i> (Panz.)	BM
<i>Aphodius prodromus</i> (Brahm)	TB
<i>Aphodius fimetarius</i> (L.)	Div
<i>Aphodius foetens</i> (F.)	Div
^{dr} <i>Aphodius ictericus</i> (Laich.)	GE
<i>Aphodius rufus</i> (Moll)	Div
<i>Onthophagus similis</i> (Scriba)	Div
<i>Onthophagus coenobita</i> (Hbst.)	FN
SCIRTIDAE - moerasweekschilden	
<i>Cyphon variabilis</i> (Thunb.)	Div
<i>Cyphon pubescens</i> (F.)	CS FN OV
<i>Cyphon padi</i> (L.)	Div
<i>Cyphon hilaris</i> Nyholm	FN
BUPRESTIDAE - prachtkevers	
<i>Trachys minutus</i> (L.)	Div
BYRRHIDAE - pilkevers	
<i>Simplocaria semistriata</i> (F.)	OV
<i>Morychus aeneus</i> (F.)	JW
<i>Curimopsis nigrita</i> (Palm)	JW
DRYOPIDAE - ruighaarkevers	
<i>Dryops luridus</i> (Er.)	RJ
HETERO CERIDAE - oevergraafkevers	
<i>Heterocerus fenestratus</i> (Thunb.)	CS RJ
^{DR} <i>Heterocerus fuscus</i> Kiesw.	CS FN
<i>Heterocerus hispidulus</i> Kiesw.	FN OV
ELATERIDAE - kniptorren	
^{dr} <i>Ampedus pomonae</i> (Steph.)	OV
<i>Agriotes lineatus</i> (L.)	OV
SPHINDIDAE - slijmzwamkevers	
<i>Aspidiphorus orbiculatus</i> (Gyll.)	CS
KATERETIDAE - bastaardglanskevers	
<i>Brachypterus urticae</i> (F.)	FN OV
NITIDULIDAE - glanskevers	
^{DR} <i>Epuraea imperialis</i>	RJ
^{DR} <i>Meligethes gagathinus</i> Er.	CS FN RJ
<i>Meligethes carinulatus</i> Först.	CS
SILVANIDAE - spitshalskevers	
<i>Uleiota planata</i> (L.)	JW
LAEMOPHLOEIDAE - dwergschorskevers	
<i>Cryptolestes ferrugineus</i> (Steph.)	OV
PHALACRIDAE - glanzende bloemkevers	
<i>Olibrus aeneus</i> (F.)	RJ
<i>Olibrus affinis</i> (Sturm)	Div
^{DR} <i>Olibrus liquidus</i> Er.	CS OV
<i>Stilbus testaceus</i> (Panz.)	OV

CRYPTOPHAGIDAE - harige schimmelkevers

^{DR} <i>Telmatophilus typhae</i> (Fall.)	FN
<i>Cryptophagus dentatus</i> (Hbst.)	CS OV
<i>Cryptophagus lycoperdi</i> (Scop.)	CS
<i>Atomaria fuscata</i> (Schönh.)	OV
^{DR} <i>Atomaria scutellaris</i> Motsch.	OV
<i>Atomaria rubella</i> Heer	CS
EROTYLIDAE - prachtzwamkevers	
<i>Dacne bipustulata</i> (Thunb.)	OV
CERYLONIDAE - dwerghoutkevers	
<i>Cerylon histeroides</i> (F.)	OV
COCCINELLIDAE - lieveheersbeestjes	
<i>Coccidula scutellata</i> (Hbst.)	FN RJ
<i>Coccidula rufa</i> (Hbst.)	CS RJ
<i>Chilocorus bipustulatus</i> (L.)	CS OV RJ
<i>Chilocorus renipustulatus</i> (Scriba)	RJ
<i>Exochomus nigromaculatus</i> (Goeze)	AL CS TG
<i>Hippodamia tredecimpunctata</i> (L.)	Div
^{dr} <i>Hippodamia variegata</i> (Goeze)	Div
<i>Anisosticta novemdecimpunctata</i> (L.)	GE
<i>Adalia bipunctata</i> (L.)	CS
<i>Coccinella hieroglyphica</i> L.	RJ
<i>Coccinella septempunctata</i> L.	Div
<i>Coccinella quinquepunctata</i> L.	CS FN RJ
<i>Coccinella undecimpunctata</i> L.	FN OV RJ
<i>Oenopia conglobata</i> (L.)	RJ
<i>Oenopia impustulata</i> (L.)	OV
<i>Harmonia axyridis</i> (Pall.)	Div
<i>Calvia decemguttata</i> (L.)	OV TG
<i>Propylea quatuordecimpunctata</i> (L.)	Div
<i>Psyllobora vigintiduopunctata</i> (L.)	Div
<i>Tytthaspis sedecimpunctata</i> (L.)	CS OV
CORYLOPHIDAE - molmkogeltjes	
^{DR} <i>Sericoderus lateralis</i> (Gyll.)	OV RJ
<i>Corylophus cassidoides</i> (Marsh.)	FN OV
LATRIDIIDAE - schimmelkevers	
^{dr} <i>Enicmus fungicola</i> Thoms.	OV
<i>Stephostethus lardarius</i> (Deg.)	Div
^{DR} <i>Cartodere bifasciata</i> (Rtt.)	Div
<i>Corticaria umbilicata</i> (Beck)	JW
<i>Corticaria impressa</i> (Ol.)	RJ
<i>Corticaria gibbosa</i> (Hbst.)	Div
<i>Corticarina minuta</i> (F.)	OV RJ
^{DR} <i>Melanophthalma suturalis</i> (Mannh.)	FN OV
MYCETOPHAGIDAE - boomzwamkevers	
<i>Litargus connexus</i> (Geoffr.)	JW
CIIDAE - houtzwamkevers	
<i>Cis castaneus</i> (Hbst.)	CS
<i>Cis micans</i> (F.)	CS JW RJ
^{DR} <i>Cis villosulus</i> (Marsh.)	CS OV RJ
<i>Cis boleti</i> (Scop.)	CS RJ
^{DR} <i>Sulcacis nitidus</i> (F.)	RJ
<i>Ennearthron cornutum</i> (Gyll.)	OV
MELANDRYIDAE - zwamspartelkevers	
<i>Orchesia undulata</i> Kr.	CS
ZOPHERIDAE - somberkevers	
<i>Bitoma crenata</i> (F.)	AL JW RJ
TENEBRIONIDAE - zwartlijven	
<i>Bolitophagus reticulatus</i> (L.)	CS
^{DR} <i>Myrmexenus subterraneus</i> Chevr.	FN

ANTHICIDAE - snoerhalskevers

<i>Notoxus monoceros</i> (L.)	Div
<i>Omonadus formicarius</i> (Goeze)	FN
CERAMBYCIDAE - boktorren	
<i>Pogonocherus hispidus</i> (L.)	JW TB
CHRYSOMELIDAE - haantjes	
<i>Oulema melanopus</i> (L.)	JW

Figuur 8: *Cassida vibex* (foto Gert van Ee)

<i>Cassida vibex</i> L.	GE
<i>Cassida rubiginosa</i> Müll.	GE
<i>Cassida vittata</i> Vill.	CS OV
<i>Leptinotarsa decemlineata</i> (Say)	RJ
<i>Chrysolina polita</i> (L.)	RJ
<i>Gastrophysa viridula</i> (Deg.)	FN RJ TG
<i>Phaedon cochleariae</i> (F.)	OV
<i>Phaedon armoraciae</i> (L.)	FN OV
^{dr} <i>Chrysomela populi</i> L.	FN RJ
<i>Phratora vulgatissima</i> (L.)	Div
<i>Phratora laticollis</i> (Suffr.)	CS JW
<i>Phratora vitellinae</i> (L.)	FN
<i>Galerucella nymphaeae</i> (L.)	FN OV
<i>Lochmaea caprea</i> (L.)	AL AT
<i>Lochmaea suturalis</i> (Thoms.)	Div
^{DR} <i>Phyllotreta vittula</i> (Redt.)	CS
^{DR} <i>Longitarsus rubiginosus</i> (Foudr.)	OV
<i>Longitarsus melanocephalus</i> (Deg.)	OV
<i>Longitarsus pratensis</i> (Panz.)	CS FN OV
<i>Altica aenescens</i> (Weise)	FN
<i>Altica oleracea</i> (L.)	AL CG FN
<i>Lythraia salicariae</i> (Payk.)	CS FN
<i>Neocrepidodera transversa</i> (Marsh.)	Div
<i>Neocrepidodera ferruginea</i> (Scop.)	AL FN
<i>Crepidodera fulvicornis</i> (F.)	OV RJ
<i>Crepidodera aurata</i> (Marsh.)	FN OV
<i>Chaetocnema arida</i> Foudr.	OV
<i>Chaetocnema hortensis</i> (Geoffr.)	CS FN OV
<i>Sphaeroderma testaceum</i> (F.)	OV
^{dr} <i>Psylliodes chrysocephala</i> (L.)	FN OV
<i>Cryptocephalus ocellatus</i> Drap.	RJ
<i>Cryptocephalus labiatus</i> (L.)	OV
<i>Bromius obscurus</i> (L.)	CS RJ

ANTHRIBIDAE - boksnuitkevers*Platystomos albinus* (L.) CS JW RJ**ATTELABIDAE** - bladrolkevers*Involvulus cupreus* (L.) CS RJ TG*Byctiscus betulae* (L.) Div**BRENTIDAE** - spitsmuisjes*Ceratapion onopordi* (Kirby) FN OV*Melanapion minimum* (Hbst.) CS FN RJ*Protapion fulvipes* (Geoffr.) Div*Protapion apricans* (Hbst.) CS*Protapion assimile* (Kirby) OV*Perapion marchicum* (Hbst.) Div*Perapion curtirostre* (Germ.) FN OV*Apion frumentarium* (L.) Div*Apion haematodes* Kirby OV RJ*Apion rubens* Steph. FN*Catapion seniculus* (Kirby) AD OV*Betulapion simile* (Kirby) Div*Ischnoptera pion virens* (Hbst.) FN OV*Oxystoma cracca* (L.) OV*Oxystoma pomonae* (F.) AD OV*Nanophyes marmoratus* (Goeze) CS**CURCULIONIDAE** - snuitkevers*Otiorhynchus sulcatus* (F.) OV*Otiorhynchus ovatus* (L.) AD FN RJ*Trachyphloeus bifoveolatus* (Beck) RJ*Polydrusus formosus* (Mayer) OV*Strophosoma melanogrammum* (Forst.) CS FN*Strophosoma capitatum* (Deg.) CS*Strophosoma sus* Steph. CS FN RJ*Chlorophanus viridis* (L.) CS*Sitona cambricus* Steph. FN OV RJ*Sitona lepidus* Gyll. FN OV*Sitona hispidulus* (F.) OV*Hypera meles* (F.) OV*Hypera suspiciosa* (Hbst.) GE*Cleonis pigra* (Scop.) TG*Rhinocyllus conicus* (Fröl.) GE^{DR}*Lixus bardanae* (F.) BM OV^{DR}*Lepyryus palustris* (Scop.) CS RJ^{NL}*Lepyryus capucinus* (Schall.) RJ^{DR}*Pelenomus velaris* (Gyll.) OV*Rhinoncus perpendicularis* (Reich) CS*Rhinoncus pericarpus* (L.) CS FN*Rhinoncus castor* (F.) FN RJ TG*Coeliodinus rubicundus* (Hbst.) OV*Thamiocolus viduatus* (Gyll.) FN*Ceutorhynchus scapularis* Gyll. OV*Ceutorhynchus atomus* Boh. FN*Parethelcus pollinarius* (Forst.) OV*Glocianus punctiger* (Sahlb.) FN*Nedyus quadrimaculatus* (L.) CS FN OV*Limnobaris dolorosa* (Goeze) OV*Anthonomus rectirostris* (L.) FN*Brachonyx pineti* (Payk.) JW*Curculio glandium* Marsh. OV RJ*Curculio rubidus* (Gyll.) CS JW*Tychius picirostris* (F.) OV*Mecinus pyraster* (Hbst.) CS*Orchestes iota* (F.) CS FN OV*Orchestes rusci* (Hbst.) AL*Tachyerges stigma* (Germ.) Div*Tachyerges salicis* (L.) AD CS*Rhamphus pulicarius* (Hbst.) Div*Tournotaris bimaculata* (F.) CS RJ*Notaris acridula* (L.) CS FN RJ

Het monster van Mörel